

DEADLINE

Voor Ozzy, Ali en Peter

Rachel Ward

DEADLINE

vertaald door Aleid van Eekelen-Benders

Lemniscaat Rotterdam

Derde druk, 2012

© Nederlandse vertaling Aleid van Eekelen-Benders 2009

Omslagontwerp: Leentje van Wirdum / Steve Wells

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v. Rotterdam 2009

ISBN 978 90 477 0222 1

Text copyright © Rachel Ward 2008

Original English language edition first published in 2008

under the title *Numbers*

by The Chicken House, 2 Palmer Street, Frome, Somerset, BA11 1DS

All character and place names used in this book are © Rachel Ward
and cannot be used without permission.

All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere
wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk: HooibergHaasbeek, Meppel

Bindwerk: Callenbach, Nijkerk

*Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderings-
bestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig milieu-
verontreinigend transport is vermeden.*

Er zijn plekken waar mensen als ik graag komen. Trieste types, foute types, mensen die niks te doen hebben, die eenzaam zijn – mensen die er niet bij horen. Weer of geen weer, als je weet waar je moet zijn dan vind je ons: achter de winkels, in steegjes, onder bruggen over kanalen of rivieren, bij garages, in schuurtjes, op volkstuinen. We zijn met duizenden. Als je ons *wilt* vinden tenminste – en de meeste mensen willen dat niet. Als ze ons zien kijken ze een andere kant op, doen ze net alsof we er niet zijn. Dat is makkelijker. Want al die onzin over gelijke kansen voor iedereen moet je niet geloven; als ze ons zien zijn ze blij dat we niet bij hun kinderen op school zitten, waar we de les verstoren en ze het leven zuur maken. De leraren ook. Denk je dat die teleurgesteld zijn als wij ontbreken bij het invullen van het klasboek? Kom nou, dan zijn ze blij – ze willen geen mensen als wij in hun lokaal, en wij willen daar ook niet zijn.

De meesten hangen in groepjes rond, met z'n tweeën of drieën, en slaan zo de tijd dood. Ik, ik ben het liefst in m'n eentje. Ik kom het liefst op de plaatsen waar geen mens is, waar ik niemand hoeft aan te kijken, waar ik hun nummer niet hoeft te zien. Daarom was ik ook zo nijdig toen ik op mijn lievelingsstek bij het kanaal kwam en merkte dat er al iemand was. Als het zomaar een vreemde was geweest, een ouwe dakloze of junk, dan was ik wel ergens anders naartoe gegaan, niks aan de hand; maar dat had ik weer: het was ook iemand uit de 'speciale' klas van meneer McNulty – die rusteloze, slungelige zwetser die ze Spider noemen.

Hij lachte toen hij me zag, kwam vlak voor me staan en zwaaide

pal voor mijn neus zijn vinger heen en weer. ‘Foei, kleine meid! Wat doe jij hier?’

Ik haalde mijn schouders op en keek naar de grond.

Hij gaf zelf antwoord. ‘Werd het je te erg, weer een dag bij de Nul? Kan je geen ongelijk geven, Jem, die gast is gestoord. Die zou niet vrij rond mogen lopen.’

Hij is groot, Spider, en lang. Zo eentje die te dicht bij je komt staan, niet weet wanneer hij moet kappen. Daardoor heeft hij op school ook zo vaak ruzie, denk ik. Hij zit je voortdurend op je nek, je kunt hem ruiken. Zelfs als je je in bochten wringt om weg te draaien is hij er nog steeds – hij vangt geen enkel signaal op, snapt nooit een hint. Mijn zicht op hem werd geblokkeerd door de rand van mijn capuchon, maar toen hij zo voor me kwam staan en ik mijn hoofd instinctief van hem afwendde, kruisten onze blikken elkaar heel even en zag ik het. Zijn nummer. 15122009. Dat was nog een reden dat ik me niet op mijn gemak voelde bij hem. De stakker, die heeft toch geen schijn van kans, met zo’n nummer?

Iedereen heeft er een, maar ik geloof dat ik de enige ben die ze ziet. Nou ja, ik ‘zie’ ze niet echt, alsof ze in de lucht hangen of zo; ze verschijnen in mijn hoofd, zeg maar. Ik voel ze, ergens achter mijn ogen. Maar ze zijn wel echt. Kan me niks schelen als je me niet gelooft – ga je gang, ik weet dat ze echt zijn. En ik weet wat ze betekenen. Dat kwartje viel op de dag dat mijn moeder ertussenuit ging.

Ik zag die nummers altijd al, zo lang ik me kon herinneren. Ik dacht dat iedereen dat had. Als ik over straat liep en mijn blik die van iemand anders kruiste, was het er meteen, zijn nummer. Vroeger, toen mijn moeder me rondreed in mijn wandelwagen, vertelde ik haar de nummers van de mensen. Ik dacht dat ze dat leuk zou vinden. Dat ze me knap zou vinden. Mooi niet.

We waren haastig op weg door High Street naar de sociale dienst

om haar geld voor die week op te halen. Donderdag was gewoonlijk een goede dag. Nog even en dan zou ze weer van dat spul kunnen kopen bij het dichtgetimmerde huis in onze straat en weer een paar uur gelukkig zijn. Dan zouden al die strakstaande spieren in haar lijf zich ontspannen, dan zou ze tegen me praten, soms las ze me zelfs voor. Terwijl we daar gingen, riep ik vrolijk de nummers van mensen. ‘Twee, een, vier, twee, niks, een, negen! Zeven, twee, twee, niks, vier, zes!’

Ineens liet mijn moeder de wandelwagen met een ruk stilhouden en ze draaide hem om zodat ik met mijn gezicht naar haar toe zat. Ze ging op haar hurken zitten en hield het frame aan weerszijden vast, zodat ze met haar lichaam een kooi vormde; ze klemde haar handen er zo strak omheen dat ik de aderen in haar armen omhoog zag komen en de blauwe plekken en naaldenprikken sterker dan ooit afstaken. Ze keek me recht in mijn ogen en de woede straalde van haar gezicht. ‘Hoor eens, Jem.’ Het leek wel of ze de woorden uitspuugde. ‘Ik weet niet waar je het over hebt, maar ik wil dat je daarmee ophoudt. Ik krijg er koppijn van. Dat kan ik vandaag niet hebben. Oké? Ik kan het niet hebben, dus hou... verdomme... je... kop.’ Woorden die prikten als nijldige wespen, haar gif siste aan alle kanten om me heen. En al die tijd terwijl we daar oog in oog zaten, stond haar nummer op de binnenkant van mijn schedel gestempeld: 10102001.

Vier jaar later keek ik toe terwijl een man in een sjofel pak het op een vel papier schreef: *Overlijdensdatum: 10-10-2001*. Ik had haar die ochtend gevonden. Ik was opgestaan, net als anders, had mijn schooluniform aangetrokken, ontbijt gepakt. Zonder melk, want toen ik die uit de koelkast haalde stonk hij. Ik liet het pak op het aanrecht staan, zette de ketel op en at mijn Coco Pops terwijl het water aan de kook kwam. Toen maakte ik een kop zwarte koffie voor mijn moeder en droeg die voorzichtig naar haar kamer. Ze lag nog in bed, hing zo’n beetje opzij. Ze

had haar ogen open en er zat troep, overgeefsel, op haar borst en op het beddengoed. Ik zette de koffie op de grond, naast de naald.

‘Mam?’ zei ik, ook al wist ik dat ze geen antwoord zou geven. Er was niemand meer. Ze was weg. En haar nummer was ook weg. Ik wist het nog wel, maar als ik in haar doffe, lege ogen keek, zag ik het niet meer.

Ik stond daar een paar minuten, of een paar uur – dat weet ik niet – en toen ging ik naar beneden en vertelde het aan de mevrouw in de flat onder ons. Zij ging boven kijken. Liet mij buiten de flat wachten – alsof ik het nog niet had gezien, stom wijf. Ze bleef nauwelijks een halve minuut weg en toen kwam ze langs me heen naar buiten rennen en gaf over in de gang. Toen ze uitgekotst was veegde ze haar mond af aan haar zakdoek, nam mij mee naar haar flat en belde een ambulance. Toen kwamen al die mensen: mensen in uniform – politie, ambulancepersoneel; mensen in een pak – zoals die man met zijn klembord en papier; en een vrouw die tegen me praatte alsof ik achterlijk was en die me daar weghaalde, zomaar, van de enige plek die ik ooit had gekend.

In haar auto, op weg naar god-weet-waar, bleef ik het steeds maar in mijn gedachten herhalen. Geen nummer dit keer maar een woord. *Overlijdensdatum. Overlijdensdatum.* Had ik maar geweten dat dat het was, dan had ik het tegen haar kunnen zeggen, haar kunnen tegenhouden, weet ik veel. Zou het iets hebben uitgemaakt? Als ze had geweten dat we maar zeven jaar samen zouden hebben? Zou het? Vergeet ’t maar... ze zou nog steeds een junk zijn geweest. Er was niks op aarde dat haar had kunnen tegenhouden. Ze was verslaafd.

Ik vond het niet prettig om daar met Spider onder die brug te zijn. We waren buiten, dat weet ik ook wel, maar ik voelde me ingesloten, in de val met hem erbij. Hij nam alle ruimte in met

zijn slungelige armen en benen, zijn voortdurende bewegen – stuiptrekken bijna – en die geur. Ik dook langs hem heen het jaagpad op.

‘Waar ga je heen?’ riep hij achter me. Zijn stem galmde tegen de betonnen wanden.

‘Gewoon, stukje lopen,’ mompelde ik.

‘Best,’ zei hij terwijl hij me inhaalde. ‘Beetje lopen, beetje kleppen,’ zei hij. ‘Lopen en kleppen.’ Naast me, te dicht bij mijn schouder, tegen me aan schurend. Ik liep door met mijn hoofd omlaag en mijn capuchon op, een afgebakend stukje grind en aarde schoof onder mijn sportschoenen door. Hij liep met lange stappen naast me. Het zal wel een stom gezicht zijn geweest: ik zo klein voor mijn vijftien jaar en hij net een zwarte giraffe op speed. Hij probeerde wat te kletsen en ik deed gewoon alsof ik niks hoorde, in de hoop dat hij het zou opgeven en weg zou gaan. Niet dus. Volgens mij moet je tegen hem zeggen dat hij moet oplazeren als je van hem af wilt, en dan nog zou hij het waarschijnlijk vertikken.

‘Dus jij bent nieuw in deze buurt, hè?’ Ik haalde mijn schouders op. ‘Van je ouwe school getrapt? Stoute meid geweest zeker?’

Op school eruit getrapt, ‘thuis’ eruit getrapt en uit het ‘thuis’ daarvoor en het ‘thuis’ daar weer voor. Ze schijnen mij gewoon niet te snappen. Snappen niet dat ik een beetje ruimte moet hebben. Ze blijven me maar vertellen wat ik moet doen. Ze denken dat het met regels en voorschriften en schone handen en goed luisteren allemaal wel goed komt. Weten zij veel.

Hij voelde in zijn zak. ‘Wil je een peuk? Ik heb wat, kijk maar.’

Ik bleef staan en keek toe terwijl hij een verfrommeld pakje tevoorschijn haalde. ‘Doe maar.’

Hij gaf me een sigaret en hield me zijn aansteker voor. Ik leunde naar voren en trok aan de peuk tot die brandde, waarbij ik

tegelijktijd zijn stank binnenkreeg. Ik ging vlug achteruit en ademde weer uit. ‘Bedankt,’ mompelde ik.

Hij trok aan zijn sigaret alsof er niks lekkerders op aarde bestond, blies toen theatraal de rook uit en glimlachte. En ik dacht: *nog minder dan drie maanden te gaan, meer niet. Het enige dat die arme klootzak heeft is van school spijbelen en een sigaretje roken bij het kanaal. Niet echt wat je noemt een leven, hè?*

Ik ging op een stapel oude bielzen zitten. Door de nicotine voelde ik me wat minder gespannen, maar Spider werd nergens kalmer van. Hij vloog alle kanten op, klom op de bielzen, sprong eraf, balanceerde op de bal van zijn voeten op de rand van het kanaal, sprong weer achteruit. En ik dacht bij mezelf: *Zo zal hij wel gaan, de stomme idioot, door ergens af te springen en zijn nek te breken.*

‘Zit jij weleens stil?’ vroeg ik.

‘Neuh, ik ben geen standbeeld. Zo’n wassen beeld als bij Madame Tussauds staat. Ik barst van de energie, man.’ Hij deed daar op het jaagpad een dansje. Daar moest ik om lachen, of ik wilde of niet. Het voelde alsof het voor het eerst in jaren was. Hij grijnsde terug.

‘Mooie glimlach heb je,’ zei hij.

Dat was het dan. Ik hou niet van persoonlijke opmerkingen.

‘Rot op, Spider,’ zei ik, ‘rot nou maar op.’

‘Relax, man. Ik bedoelde er niks mee.’

‘Ja, maar... ik moet dat niet.’

‘Je kijkt ook niet graag anderen aan, hè?’ Ik haalde mijn schouders op. ‘Ze denken dat jij jezelf heel wat vindt, zoals je altijd maar naar de grond kijkt en niemand aankijkt.’

‘Nou, dat is ook iets persoonlijks. Daar heb ik mijn redenen voor.’

Hij draaide zich om en schopte een steen in het kanaal. ‘Mij best. Weet je wat, ik zeg nooit meer iets aardigs tegen je, oké?’

‘Oké,’ zei ik. Er ging een alarm af in mijn hoofd. Aan de ene kant was er niks ter wereld dat ik liever wou: iemand hebben om mee op te trekken, een poosje net als anderen zijn. Tegelijkertijd schreeuwde alles in mij dat ik moest maken dat ik daar wegkwam, dat ik daar niet aan mocht toegeven. Je went aan iemand, raakt zelfs op hem gesteld – en dan gaat hij weg. Uiteindelijk gaat iedereen weg. Ik keek naar hem, zoals hij daar rusteloos van de ene voet op de andere hupte en nu weer een paar steentjes opraapte en in het water keilde. *Niet aan beginnen, Jem, dacht ik. Over een paar maanden is hij er niet meer.*

Toen hij zijn rug naar me toe had, kwam ik zachtjes van de bielzen overeind en zette het op een lopen. Geen uitleg, geen afscheid.

Achter me hoorde ik hem roepen. ‘Hé, waar ga jij naartoe?’ In mijn gedachten bezwoer ik hem daar te blijven, me niet achterna te komen. Zijn stem stierf weg terwijl ik de afstand tussen ons vergrootte.

‘Oké, dan maar zo. Tot morgen.’

De Nul legde de zweep erover. Hij was zeker door iemand op stang gejaagd. Wat het ook was, hij kon niks van ons hebben. Geen gerotzooi, geen tegenspraak, neus op je werk, Engelse leestoets, een halfuur lang. De ellende is: als iemand mij zegt dat ik iets moet doen, dan heb ik daar problemen mee. Dan zou ik het liefst zeggen: rot op, ik doe het wel als ik er zin in heb. Ook al is het iets wat ik eigenlijk graag wil. Wat dit niet was. Begrijp me niet verkeerd. Ik kan best lezen, zo'n beetje, alleen niet zo snel. Mijn hersenen hebben, zeg maar, tijd nodig om de woorden op een rijtje te zetten. Als ik vlug probeer te lezen wordt het één grote warboel en zeggen de woorden me niks meer.

Maar goed, deze keer deed ik mijn best. Echt waar. Karen, mijn pleegmoeder, had me op mijn kop gegeven voor mijn gespijbel. Je kent dat wel: 'Tijd om wat serieuzer te worden... belangrijk dat je diploma's haalt... het leven is geen spelletje...' Ze had met school gepraat, met mijn maatschappelijk werker – het hele rijtje afgewerkt – en ik vond al dat gezeur aan mijn kop wel weer even genoeg. Ik ging een poosje meewerken, me gedeisd houden, zorgen dat ik wat lucht kreeg.

De anderen hielden zich voor de verandering ook allemaal koest. Ze hadden door dat de Nul in een pestbui was en vonden dat ze zijn geduld maar niet op de proef moesten stellen. Er werd wel geschuifeld en gezocht, maar in wezen zat iedereen rustig te werken – of deed alsof – toen er zonder enige waarschuwing iets het lokaal in kwam schieten. De deur zwaaide open op zijn scharnieren, knalde tegen de muur erachter en Spider vloog naar binnen alsof hij uit een kanon was afgevuurd, hij struikelde

over zijn voeten en ging bijna omver. Meteen sloeg de stemming om. Er klonk gejuich en gejoel en er werd naar hem geroepen.

De Nul was niet onder de indruk. 'Hoe haal je het in je hoofd hier zo binnen te vallen? Ga terug naar de gang en kom dan opnieuw binnen als een beschaafd menselijk wezen.'

Spider liet met een overdreven zucht zijn schouders zakken en sloeg zijn ogen op naar het pafond. 'Ah, toe nou, meneer. Ik ben toch al binnen? Ik ben er.'

McNulty praatte zacht maar krachtig, als je snapt wat ik bedoel, alsof hij zich maar net kon beheersen. 'Doe nu maar wat ik zeg en dan beginnen we opnieuw.'

'Waarvoor nou, meneer? Ik hoef hier niet te zijn, maar ik ben er wel. Ik ben bereid om te leren, meneer.' Een spottende blik naar ons, die met gejoel werd beantwoord. 'Waarom moet u het me nou zo moeilijk maken?'

De Nul haalde diep adem. 'Ik weet niet waarom je hebt besloten vandaag met ons mee te doen, maar iets heeft je hier gebracht. Als je echt wilt meedoen, en dat hoop ik, dan moet je naar buiten gaan, rustig binnenkomen zoals ik heb gevraagd, en dan gaan we door met de les.'

Een hele poos gebeurde er niks, terwijl ze elkaar aanstaarden. De rest van de klas hield zich stil, benieuwd hoe het zou aflopen. Voor deze ene keer bleef Spider vrijwel onbeweeglijk terwijl hij de Nul stond aan te staren, alleen zijn ene been schommelde heen en weer. Toen draaide hij zich om en liep de klas uit, zomaar ineens. Alle ogen in het lokaal keken hem na en bleven naar de lege deuropening kijken. Was hij voorgoed weg? Er klonk geroezemoes toen hij weer verscheen, fier recht op en zo cool als wat. Op de drempel bleef hij staan. 'Morgen, meneer,' zei hij met een knikje naar de Nul.

'Goie morgen, Terry.' Er lag achterdocht in McNulty's blik, omdat hij niet goed wist hoe hij Spiders schijnbare overgave moest

opvatten. Bezorgd was dat de overwinning wat al te vlot was behaald. Hij legde de toets, papier en een pen op Spiders tafeltje. ‘Ga zitten, joh, en doe je best.’ Spider slenterde naar zijn plaats terwijl McNulty terugliep naar voren en daar naar ons bleef staan kijken. ‘Oké, jongens, nu weer stil. Nog vijftieng minuten. Laat maar zien wat je kunt.’

Maar door Spiders onverwachte terugkeer was de stemming omgeslagen. We waren nu onrustig, overal klonk geroezemoes. Iedereen zat te friemelen, er werd gekletst, stoelpoten schuurden over de vloer. McNulty gaf de een na de ander op zijn kop, probeerde de klas weer onder de duim te krijgen: ‘Ogen op je papier graag.’ ‘Handen thuishouden.’ Het was onbegonnen werk.

Wat mij betreft, de woorden zwommen en dansten voor mijn ogen. Ze zeiden me niks, vormden een patroon, meer niet, als Chinees of Arabisch. Omdat ik me alsmaar bleef afvragen of ik de reden was dat Spider terug was. Daar bij het kanaal meende ik het begin van een band te voelen en dat had me bang gemaakt. Sindsdien had ik hem ontlopen, maar ik had geen enkele reden gehad te denken dat Spider nog een moment aan mij had gedacht – tot nu. Want ik had kunnen zweren dat hij naar me knipoogde toen hij naar zijn tafeltje slenterde. De uitslover. Wie dacht hij wel dat hij was?

Na de middagpauze had de Nul er genoeg van. Tegen een achtergrond van kabaal, gelach en geklets hield hij er opeens mee op. ‘Oké, boeken weg, pennen weg, papier weg. Iedereen. Nu!’ Wat nou weer? ‘Vooruit, een beetje opschieten. Al je spullen opbergen. We moeten eens praten.’ Veelbetekenende blikken, gegeeuw – ja hoor, we snappen het, hier komt de peptalk. We stopten onze spullen in onze tas of propten ze in onze zakken en wachtten op de vertrouwde donderpreek: ‘*Onacceptabel gedrag... jezelf tekortdoen... gebrek aan respect ...*’ Maar die kwam niet.

In plaats daarvan liep hij tussen de tafeltjes door de klas rond en bleef bij iedereen even staan om iets tegen hem of haar te zeggen. ‘Werkloos.’ ‘Kassière.’ ‘Vuilnisman.’ Toen hij bij mij kwam aarzelde hij geen moment. ‘Schoonmaakster,’ zei hij voor hij doorliep. Toen hij weer voor de klas stond draaide hij zich om en keek ons aan. ‘Goed, wat voor gevoel kregen jullie daarbij?’

Wij staarden naar ons tafeltje of uit het raam. We hadden ons precies gevoeld zoals zijn bedoeling was geweest. Belazerd. We wisten allemaal wat voor toekomst ons na school wachtte, en we hadden heus geen opgeblazen eikel als hij nodig om ons daaraan te herinneren.

Toen zei Spider ineens: ‘Ik voel me prima, meneer. Want dat is toch alleen maar hoe ú erover denkt? Het zegt geen moer. Ik kan toch zeker alles doen wat ik wil?’

‘Nee, Terry, daar gaat het nu net om, en ik wil dat jullie allemaal luisteren. Op dit moment, zoals jullie je nu allemaal opstellen, is dit jullie toekomst. Aan de andere kant, als jullie wat beter je best doen, jullie beter concentreren, het beste maken van jullie laatste jaar hier, dan kan het anders gaan. Als jullie een paar deelcertificaten halen, met een goed rapport van school komen, kunnen jullie zoveel meer bereiken.’

‘Mijn moeder zit achter de kassa.’ Dat was Charmaine, twee plaatsen bij mij vandaan.

‘Ja, en daar is niks mis mee, maar jij, Charmaine, zou winkelmanager kunnen worden als je dat wilde. Jullie hoeven alleen maar iets verder te kijken, te beseffen wat je kunt bereiken. Wat zien jullie jezelf doen? Kom op, wat doen jullie over een jaar, twee jaar, vijf jaar? Laura, jij eerst.’

Hij ging de klas langs. De meesten hadden geen flauw idee. Of liever gezegd, ze wisten dat zijn eerste inschatting aardig raak was geweest. Toen hij bij Spider kwam hield ik mijn adem in. Wat zou hij zeggen, die jongen zonder toekomst?

Natuurlijk liet hij zich die kans niet ontgaan. Hij ging op de rugleuning van zijn stoel zitten alsof hij een menigte toesprak. 'Over vijf jaar rij ik rond in mijn zwarte BMW, met lekkere muziek uit mijn boxen en geld in mijn zak.' De andere jongens joelden.

McNulty keek hem vernietigend aan. 'En hoe ga je dat aanpakken, Terry?'

'Beetje van dit, beetje van dat, meneer. Kopen en verkopen.'

McNulty's gezicht veranderde. 'Diefstal, Terry? Drugs dealen?' vroeg hij kil. Hij schudde zijn hoofd. 'Ik heb er haast geen woorden voor. De wet overtreden, handelen in ellende. Is dat alles wat jij ambieert?'

'Het is de enige manier waarop iemand van ons ooit geld in handen kan krijgen, man. Wat rijdt u, meneer? Die kleine rooie Astra op de parkeerplaats? Als leraar? Na twintig jaar werken? Neem maar van mij aan dat ik geen Astra ga rijden.'

'Ga normaal op je stoel zitten, Terry, en hou je mond. Iemand anders graag. Jem, hoe zit het met jou?'

Hoe moest ik nou weten hoe het met mij zou gaan? Ik wist nog niet eens waar ik over een jaar zou wonen. Waarom kwelde die man ons, waarom dreef hij ons zo in het nauw? Ik haalde diep adem en zei zo lief als ik maar kon: 'Ik, meneer? Ik weet wel wat ik wil.'

'Ha, mooi. Laat maar horen.'

Ik dwong mezelf hem recht in zijn ogen te kijken. 25122023. Hoe oud was hij nu? Achtenveertig? Negenenveertig? Dan had hij het precies gehad rond de tijd dat hij met pensioen ging. En nog op eerste kerstdag ook. Wat is het leven wreed, hè? Kerstmis verpest voor zijn gezin, voor de rest van hun leven. Net goed voor die gemene klootzak.

'Ik wil,' zei ik, 'net zo worden... als... u, meneer.'

Heel even klaarde zijn gezicht op, verscheen er een halve glimlach, maar toen kreeg hij door dat ik de gek met hem stak. Zijn

gezicht verstrakte en hij schudde zijn hoofd. Zijn mond was een harde streep, je kon de botten zien uitsteken toen hij zijn kaken op elkaar klemde.

‘Pak je wiskundeboek,’ blafte hij. ‘Tijdverspilling,’ mompelde hij binnensmonds. ‘Tijdverspilling.’

Toen we de klas uit liepen deed Spider een high five met me. Normaal gesproken doe ik dat soort dingen niet, maar mijn hand ging omhoog naar de zijne alsof hij een eigen wil had.

‘Ik mag jouw stijl wel,’ zei hij, en hij knikte goedkeurend. ‘Je had hem goed te pakken. Dat was raak.’

‘Bedankt,’ zei ik. ‘Spider?’

‘Ja?’

‘Je doet toch niet aan drugs, hè?’

‘Neuh, niks zwaars, ik was hem alleen aan het jennen. Gaat veel te makkelijk, hè, soms? Loop je naar huis?’

‘Nee, ik moet nablijven.’ Ik moest een paar minuten uit het zicht blijven, wachten tot vrijwel iedereen weg was. Karen zou bij het hek op me staan wachten. Ze bracht me op het moment naar school en haalde me op, tot ik ‘haar vertrouwen had verdiend’. Denk maar niet dat ik me door iemand hier met haar samen zou laten zien.

‘Tot kijk dan maar.’

‘Ja, tot kijk.’ Hij trapte zijn tas met een dropkick de klas door en rende er zelf achteraan, en terwijl ik hem nakeek dacht ik: *Blijf in godsnaam uit de buurt van drugs, Spider. Die zijn gevaarlijk.*

Het was zo'n grijze oktoberdag waarop het nooit helemaal licht wordt. Er was regen, maar dat hij viel kon je eigenlijk niet zeggen – hij was er gewoon, hing in de lucht, in je gezicht, wiste alles uit. Ik voelde hem door mijn hoody heen sijpelen zodat mijn schouders en de bovenkant van mijn rug koud werden. We waren aan de achterkant van het winkelcentrum, waar de betonplaten van de muren en de doffe groene lijn van het kanaal samenkwamen.

'We kunnen beter de winkels in gaan, daar is het tenminste droog,' opperde ik. Spider haalde sniffend zijn schouders op. Zelfs zijn bewegingen waren vandaag getemperd, alsof het weer zijn energie had weggezogen.

'Ik ben blut. En die gasten van de beveiliging zitten trouwens achter me aan.'

'Hier blijf ik niet. Het is koud en saai en het stinkt.'

Hij hield mijn blik vast. 'Maar afgezien daarvan?'

'Is het smerig.'

Hij snoof instemmend, draaide zich toen om en liep het pad op.

'Kom op, dan gaan we naar mij thuis. Daar is alleen mijn oma en die is oké.'

Ik aarzelde. We waren min of meer vanzelf na school en in het weekend met elkaar gaan optrekken sinds Karen de teugels wat had laten vieren. Niet de hele tijd: Spider deed soms ook mee met een bende jongens van school. Voor zover ik kon nagaan ging hij met hen om tot ze ruzie kregen of zelfs vochten, dan bleef hij een poosje bij ze uit de buurt. Het is altijd wat met jongens. Het zijn net dieren, hè, apen of leeuwen, die zich druk

maken om de pikorde, wie de baas is. Maar goed, wat de reden ook was, die zaterdag was hij niet bij hen, hij was bij mij en we verveelden ons te pletter. We hadden niks te doen.

Met iemand mee naar huis gaan was heel wat voor mij. Ik was nog nooit door iemand meegevraagd. Zelfs toen ik klein was, was ik nooit zo'n meisje dat opgewonden giechelend met een ander samen de klas uit kwam huppelen, liefst hand in hand. Een vriendinnetje dat bij ons kwam theedrinken paste niet bij mijn moeders levensstijl.

'Kweenie,' zei ik onwillig. Zoals gewoonlijk zag ik ertegen op met iemand kennis te maken, omdat ik dan niet wist of ik hem moest aankijken of niet. De mensen vinden me achterbaks omdat ik ze niet graag aankijk, maar in werkelijkheid probeer ik me alleen maar buiten hun leven te houden – te veel informatie.

'Je moet het zelf weten,' zei hij. Hij stak zijn handen in zijn zakken en ging in z'n eentje op weg.

De regen kwam in mijn gezicht en begon me nu op de zenuwen te werken. 'Nee, wacht!' Ik rende achter hem aan en toen liepen we samen verder, capuchon op, hoofd omlaag, door de smerige Londense miezerregen.

Het was een minuut of vijf lopen naar zijn huis, zo'n maisonnette vooraan in de Park Estate. Het lag midden in een rij op de begane grond, met een vierkant voortuintje. Die tuin was heel apart – wat gras en een paar bloemen en zo, maar wat hem zo geweldig maakte waren die beeldjes: tuinkabouters, dieren. Om je te bescheuren.

'Coole tuin,' zei ik, half uit gekheid, half serieus.

Spider trok een gezicht. 'Dat doet mijn oma,' zei hij. 'Die is gek.' Hij sprong over het lage muurtje en zocht zich een weg door de betonnen menigte. Hij zwiepte zijn been in de richting van een ontzettend lelijke kabouters.

'Nee, niet doen,' riep ik. Met zijn been in de lucht bleef hij staan.

‘Ze zijn leuk. Je mag ze niks doen.’

‘O god. Nee hè, jij ook al?’ Hoofdschuddend wachtte hij terwijl ik het schilferende metalen hekje opende en het pad op kwam. Toen duwde hij de voordeur open – die zat blijkbaar niet op slot – en riep naar binnen: ‘Ik ben ’t maar, oma. En ik heb m’n maatje bij me.’

Ik mocht dan zenuwachtig zijn, maar dat had ik wel door, dat hij het over *m’n maatje* had. En dat vond ik fijn.

Er was een smalle gang en dan kwam je meteen in de woonkamer. Elke plank, elk oppervlak stond vol spullen: porseleinen diertjes, borden, vazen. Stel je even voor: elke rommelmarkt waar je ooit bent geweest, en dan alle spullen die daar aan het eind zijn overgebleven omdat geen mens ze hoefde, dan snap je wat ik bedoel. Het was er bedompt door de allesoverheersende geur van sigarettenrook. Duidelijk geen ramen open. Er kwam een rookpluimpje uit de kamer ernaast drijven en ik liep er achter Spider aan naartoe. Zijn oma zat op een kruk aan een ontbijtbar met de krant voor zich, een kop thee ernaast en een peuk in de hand. Ze leek totaal niet op haar kleinzoon. Ze was klein, blank, net als ik, en had kort piekhaar dat in een donkere tint paars was geverfd. Haar gezicht was doorgroefd, het zag er hard uit. Ik keek toe terwijl Spider bukte om haar een zoen op haar wang te geven en dacht dat je, als je ze op straat tegenkwam, nooit zou denken dat ze familie waren. Maar zo gaat dat tegenwoordig, hè? De tijd van familiefoto’s – pa, ma, twee kinderen, allemaal in hun zondagse kleren, allemaal hetzelfde – heeft die echt bestaan? Bestaat die nog ergens? Hier in elk geval niet. Hier in de buurt is een gezin gewoon wat het is: alleen je oma, zoals bij Spider, of niemand, zoals bij mij, en zwart, blank, bruin, geel of wat dan ook. Zo gaat dat.

Toen Spider weer rechttop ging staan keek zijn oma naar mij.

‘Hoi,’ zei ze. ‘Ik ben Val.’

Ik probeerde mijn ogen neergeslagen te houden, maar om de een of andere reden keek ik heel even op en meteen hield zij mijn blik vast. Ik kon niet wegkijken. Haar ogen waren onvoorstelbaar: groenbruine irissen in helder wit, ondanks de sigarettenrook. En ze keek ook niet zomaar gewoon zoals andere mensen doen. Nee, ze nam me goed op, ze zag me echt. Ik merkte haar nummer op. 2022054: nog vijfenveertig jaar te gaan, en dat voor iemand die zo zwaar rookte. Respect.

‘En wie ben jij dan wel?’ vroeg ze. Het klonk nors, al geloof ik niet dat ze het zo bedoelde.

Ik kon niet normaal denken, kon niet eens meer op mijn eigen naam komen. Het leek wel of ik compleet gehypnotiseerd werd door die ogen.

Spider schoot me te hulp. ‘Ze heet Jem. We gaan tv kijken.’

‘Zo meteen. Niet meteen wegrennen. Kom even hier zitten, Jem.’ Ze knikte naar de kruk naast haar.

‘Oma! Laat haar nou. Doe nou niet.’

‘Gedraag je een beetje, Terry. Let maar niet op hem, kom hier maar zitten.’ Ze klopte op de kruk, haar handen waren klein met dikke, omkrullende gele nagels aan het uiteinde, en ik ging gedwee zitten. Spiders oma was niet iemand die je tegensprak en bovendien was er nog iets anders gaande. Ik voelde het in de lucht, alsof er elektriciteit tussen ons vonkte. Het was angstaanjagend en opwindend tegelijk. Ik keek haar nog steeds aan en toen ik op de kruk verschoof om mijn evenwicht te vinden, legde ze haar peuk neer en pakte een van mijn handen. Je weet dat ik niet van lichamelijk contact hou, maar ik trok hem niet terug. Dat kon ik niet, en we voelden het allebei, iets knetterends, iets zoemends, toen haar huid de mijne raakte.

De stank van verschaalde sigarettenrook uit haar mond vulde mijn neusgaten. Ik werd er een tikje misselijk van. Ik hou best

van een peuk op z'n tijd, wie niet, maar die van iemand anders, tweedehands? Nee dank je.

'Ik heb nog nooit iemand als jij ontmoet,' zei ze, en ik dacht: *nee, dat klopt, maar hoe weet u dat?* 'Weet je iets van aura's?' vroeg ze. Die vraag lokte honend gesnuif uit van Spider, die de voorkamer in geslenterd was.

'Kappen, oma. Laat haar met rust, ouwe heks.'

'Mond houden, jij!' Ze keek weer naar mij en haar woorden, langzaam en zorgvuldig uitgesproken, drongen diep in mij door, alsof ik met mijn hele lichaam luisterde en niet alleen met mijn oren. 'Jij hebt de wonderbaarlijkste aura die ik ooit heb gezien. Paars met wit. Overall om je heen. Het paars laat je spirituele energie zien en het wit geeft aan dat je in staat bent die energie te concentreren. Het is echt opvallend, ik heb nog nooit iemand met zo'n sterke aura gezien als jij.'

Ik had geen flauw idee waar ze het over had, maar ik wilde het wel weten.

'Je aura, dat is de energie die je meedraagt. Die straal je uit, in allerlei kleuren. En iemands aura vertelt je meer over die persoon dan wat ook. Iedereen heeft er een, maar niet iedereen kan ze zien. Alleen geluksvogels zoals wij.' Ze kneep haar ogen tot spleetjes. 'Jij ziet ze ook, hè?'

'Nee,' zei ik naar waarheid. 'Ik weet niet waar u het over hebt.'

'Ze praat lulkoek, meer niet,' riep Spider.

'Nog even en ik heb 't gehad met jou, jongen! Hou jij je mond!' Ze boog naar me toe en dempte haar stem. 'Je kunt het tegen mij wel zeggen, hoor. Ik begrijp het. Het is een gave, maar ook een vloek. Soms vertelt het je meer dan je wilt weten.'

Er verkrampte iets onder in mijn maag. Zij wist hoe het was. Voor het eerst ontmoette ik iemand die het begreep. God, wat wou ik het haar graag vertellen, natuurlijk wou ik

dat, maar vijftien jaar is heel lang om met een geheim rond te lopen. Niemand iets vertellen wordt een deel van je. En diep vanbinnen wist ik dat alles anders zou worden zodra ik er eenmaal over begon te praten, zelfs tegen iemand als Spiders oma. En daar was ik nog niet echt aan toe. Nog niet.

‘Nee. Ik zie niks,’ mompelde ik. Het lukte me mijn ogen los te rukken van haar doordringende, allesziende blik.

Ze leunde achteruit en zuchtte – ik kon haar adem bijna zien, zo massief was hij. ‘Dan moet je het zelf maar weten,’ zei ze, en ze stak weer een peuk op. ‘Je weet me nu te vinden. Ik ben hier. Ik ben altijd hier.’

Toen ik me van de kruk liet glijden en op zoek ging naar Spider, voelde ik haar ogen in mijn rug prikken.

Spider hing breeduit in een leunstoel, zijn lange benen bungelden over de zijkant, zijn voeten wiebelden bij de enkels heen en weer. ‘Let maar niet op haar. Die is al jaren de weg kwijt. Ja toch?’ riep hij luid, en weer tegen mij: ‘Sport of iets anders?’ Hij zapte de zenders langs.

Ik haalde mijn schouders op maar ontdekte toen een zwart kastje op de vloer. ‘PlayStation?’

Hij kwam uit de stoel overeind en plofte neer op het kleed om de berg spelletjes te doorzoeken. ‘Oké, Grand Theft Auto?’ Ik knikte. ‘Je maakt geen schijn van kans,’ zei hij. ‘Met mijn ervaring. Ik ben hier zo goed in dat de rook eraf komt.’

Dat was zo. Ik had het kunnen weten. Jongens als hij schijnen allemaal te kunnen rijden en schieten. Dat is ze vast aangeboren. Ik was niet van plan me door hem op de kast te laten krijgen, maar hij had het in zijn vingers, dat snelle en agressieve. Hij ging er helemaal voor, concentreerde zich alsof zijn leven ervan afhing, speelde met zijn hele lijf. Ik weerde me goed, maar hij maakte me elke keer in.

‘Niet slecht voor een meisje,’ jende hij.

Ik stak mijn middelvinger op. Hij glimlachte en ik voelde me helemaal thuis in Carlton Villas nummer 32.

We keken een poosje tv, maar er was alleen maar troep op. X Factor of zoiets stoms. Duizenden niksnutten die urenlang als vee in de rij stonden en dachten dat ze het gingen maken. Randdebielen. Zelfs degenen die konden zingen. Denken ze nou echt dat de wereld ze in het hart zal sluiten: geld, roem, alles wat erbij hoort? En die juryleden, die proberen hun alleen maar zoveel mogelijk geld af te troggelen en dan spugen ze hen weer uit, mogen ze terug naar waar ze vandaan komen. Dat is toch geen toekomst? Alleen maar een egotrip. De sukkels. Maar goed, wij vermaakten ons best, Spider en ik, en lachten ons rot om ze. Het bleek dat we om dezelfde dingen moesten lachen. Het was fijn om daar te zitten – ondanks de rook en die muffe geur die Spider altijd om zich heen had – al was ik me wel voortdurend bewust van zijn oma daar op haar kruk in de keuken, net zo'n vogel, een havik of een buizerd of zo. Een gier. Naar ons aan het luisteren. Aan het wachten.

‘Ik moet eens naar huis,’ zei ik een poosje later.

Spider kwam uit zijn stoel. ‘Ik loop mee.’

‘Neuh, hoeft niet. Ik ben er zo.’

‘Als ik een auto had kon ik je rijden.’ Hij zweeg even. ‘Ik kan wel aan een auto komen.’

Ik keek hem aan. Hij was bloedserieus, wou zeker indruk op me maken. Ik liep naar de deur. Op dat soort dingen zat ik niet te wachten. Mij te veel gedoe. Ik hoorde zijn oma in de keuken rondscharrelen, het deurtje van de magnetron klapte dicht en de knoppen piepten toen ze hem instelde.

‘Je eten is zo klaar,’ zei ik. ‘Ik zie je wel weer. Tot kijk!’ riep ik van bij de voordeur naar zijn oma, omdat ik niet meer naar de keuken wou om met haar te praten. Haar gezicht verscheen om de hoek van de deur. Een bliksemschicht overbrugde de

afstand tussen ons toen haar blik de mijne weer kruiste. Wat was dat toch met dat mens?

‘Tot kijk, liefje,’ zei ze. ‘Ik zie je wel weer.’ En dat meende ze.